

BPH i Örskelljunga

Hur kommer det sig att man började med BPH?

Svar:

När Kennelfullmäktige 2009 beslutade att man skulle ta fram en ny mentalbeskrivning, som var bättre anpassad till alla hundraser än MH, var SKK orolig att det skulle införas ett rasförbud i Sverige för vissa raser.

Norge hade 2004 infört rasförbud för pit-bull, amstaff, dogo argentino, tosa och fila brasileiro. I Danmark infördes 2010 rasförbud för 13 olika raser av muskelhundstyp och vakt/boskapshundar. En observationslista på raser som ev. skulle förbjudas upprättades i Danmark.

En del svenska politiker väckte frågan med jämna mellanrum speciellt när media rapporterade incidenter med hundar inblandade. Att ta fram en mentalbeskrivning för alla rasers vardagsmentalitet var ett sätt för SKK att visa för myndigheter, politiker och media att man som hundägarnas organisation tog sitt ansvar för en bättre hundhållning.

SKK ansåg att "problemet" inte är hundarna utan huvudsakligen ägarna.

Uppfödarna av många icke bruksraser tyckte dessutom att MH inte var en bra beskrivningsform för deras raser. Ursprungligen togs MH fram för hundar av bruks/tjänstehundsraser. Det fanns ett behov av ett avelsverktyg för vardagsmentalitet anpassat till alla raser.

Ken Ljungdal

Kennelfullmäktige 2009 beslutade att "Mentalitet är ett prioriterat område" och samma år bildades Kommittén för hundars mentalitet (KHM).

KHM är en central kommitté inom SKK sedan 2009 och har bl.a. det övergripande ansvaret för hundens mentalitet inom hela SKK-organisationen och beslutsrätt över regelverk för BPH, MH, MT och Korning.

2009 tillsattes en projektgrupp "Avel för mentalt sunda hundar" bestående av Curt Blixt, Kenth Svartberg (etolog), Per Arvelius (genetiker) och Sofia Trenkle Nyberg (statistiker).

I Projektarbetet ingick att titta på tidigare erfarenheter från MH, MT och L-test. Man gjorde utvärderingar av MH och förbättringar i sättet att redovisa resultaten. Arvbarhetsskattningar på MH gjordes. Gruppen genomförde praktiska tester av hundar, gick igenom litteratur, diskuterade med etologer, polis, försvar m.fl. Gruppen hade över 1 500 arbetstimmar, 24 heldagsmöten och testade 30 olika raser.

Projektarbetet redovisades inför KHM 2010 som "Utarbetande av ett beteende- och personlighetstest för avelsändamål. 2011 i januari redovisades "Beteende & Personlighetsbeskrivning Hund – utvärdering och kvalitetssäkring."

En kompletterande studie "BPH-projektet 2010-2011" redovisades i juni 2011.

I maj 2012 infördes BPH som en officiell mentalbeskrivning för alla raser som SBK inte har avelsansvar för. SBKs raser använder MH istället. Raser, som inte är stambokförda i SKK, s.k. blandraser kan delta i BPH men inte i MH. "hetstest för avelsändamål".

Tycker du att BPH är bättre än MH?

Svar:

För SBKs raser är MH som testbatteri nog bättre än BPH, men resultatredovisningen d.v.s. protokollet för MH är mycket sämre än protokollet för BPH.

För alla raser, som inte tillhör SBK, är BPH klart bättre som testbatteri och helt överlägset vad gäller sättet att beskriva hundens beteende under beskrivningen. Dessutom är den skattade arvbarheten på olika egenskaper högre i BPH än vid MH och som avelsverktyg för uppfödarna är BPH bättre än MH avseende vardagsmentalitet.

Vad är skillnaden på BPH och MH?

Svar:

Egentligen många skillnader men de viktigaste är följande: MH har 10 olika moment som är utformade något annorlunda än BPHs 8 olika moment.

Man kan i både BPH och MH avstå från skott. I MH avfyrar man 4 skott på ett avstånd av 20 meter och i BPH 2 skott på 50 meters avstånd.

Testretningarna i vissa moment t.ex. Spöken i mom.8 på MH är något starkare än i Närmande person i moment 6 på BPH.

Egenskapen Socialitet utvärderas mycket noggrannare i BPH än i MH. I BPH ingår dessutom Matintresse och Underlag, vilka inte finns i MH.

I BPH beskrivs rädslor både i form av flykt/avståndsökande och som passiv oro.
I MH beskrivs inte passiv oro alls utan enbart rädsla i form av avståndsökande.
I BPH skiljer man på skotträdsla och skottaktivitet (nyfikenhet mot skytten) vilket inte görs på MH i spindeldiagrammet.

I protokollet för MH sätter beskrivaren 33 kryss och i BPH 242 kryss. I BPH beskrivs samma beteende upprepade gånger i varje moment för att öka säkerheten.

Vad tycker du är det största syftet med BPH?

Svar:

Att vara ett bra avelsverktyg för vardagsmentalitet åt uppfödarna att utvärdera sina avel med. Alla hitills gjorda utvärderingar av BPH visar att BPH kan vara ett bra avelsverktyg för vardagsmentalitet.

Detta förutsätter dock att uppfödarna beskriver så många avkommor som möjligt och sedan använder resultaten på ett förnuftigt sätt.

Att man som uppfödare förstår att rätt tolka redovisningen av BPH i Avelsdata.

KHM har en Mentalpool i vilken det ingår 5 st funktionärer, som har till uppgift bl.a. att hjälpa klubbar att tolka och använda resultaten från BPH. Bidrag kan sökas av rasklubbar hos KHM för Mentalkonferenser.

Rasklubbar har stor nytta av BPH för att utvärdera strategier avseende mentalitet i RAS.

Ken hur länge har du hållt på med BPH?

Svar:

Praktiskt som beskrivare sedan starten i maj 2012, men jag har varit ledamot i KHM sedan starten 2009 och då deltagit i diskussioner om BPH och i framtagandet av Utförandebeskrivning och regelverk för BPH.

Vad är det som driver dej att fortsätta?

Svar:

Intresset för hundars beteende och uppfattningen att det finns en MÅLKONFLIKT i dagens hundaveln sedan länge. Vi valpköpare önskar friska, sunda och trygga hundar, som mår bra själva samt fungerar i familjen och samhället. Alltför många uppfödare bedriver en överdriven exteriöravel ibland på bekostnad av hundens sundhet och hälsa, där hunden bara blir ett objekt och verktyg för uppfödarens önskan att genom att springa vänstervarv i ringen boosta sitt EGO och få stå på prispallen.

Målet för exteriören ska vara hundens funktion och inte "skönheten" i utställningsringen.

Förhoppningen att kunna bidra till en bättre hundavel för hundens skull på sikt!

**Erika Landgren
med Jax och
Testledaren
Emelie**

Hur många hundar i rasen bör vara beskrivna innan man kan få ett bra medelvärde?

Svar:

Naturligtvis helst så många hundar som möjligt. Stort antal ger tillförlitligare statistik. Men praktiskt verkar ett rasmedelvärde baserat på cirka 40-50 beskrivna hundar, fördelade på ca 50% tikar och 50 % hanar, och då inte bara från en uppfödare av rasen, utan helst representanter för lite olika "blodslinjer" i rasen, ge en relativt hyfsad bild av en ras. Men man ska vara medveten om att rasmedelvärdet bara är ett aritmetiskt medelvärde och att ingen hund i rasen behöver ha egenskaper som motsvarar rasmedelvärdet.

Om man vill förändra en egenskap i en ras i någon riktning är variationen av egenskapen mycket viktigare. I den 200-analys som en arbetsgrupp inom KHM tar fram till rasklubbar, där man har beskrivit 200 hundar av rasen, finns variationsanalyser över alla beteenden som beskrivs i BPH. Ju större variation inom en ras desto lättare är det att förändra egenskaper.

Vilken glädje har man att göra BPH?

Svar:

Viktigast är den kunskap som uppfödarna får om sin egen uppfödning, en oberoende avkommebeskrivning av vardagsmentaliteten, av en person som utan "rosa glasögon" försöker att "objektivt" beskriva hundens personlighet.

För den enskilda hundägaren kan BPH ibland avslöja egenskaper som finns i hunden, men som tidigare inte visats. Ibland kan det vara egenskaper, som kan behöva styras i en viss riktning tidigt, för att inte orsaka problem framöver. Ibland kan få förklaringar till vissa problem i vardagen och då bättre kunna åtgärda dessa. Förklaringar till varför hunden gör som den gör? En viktig fråga att ställa sig är alltid Varför??

Bör man vara kunnig inom hund för att vara figurant/testledare?

Svar:

Det beror på hur man tolkar begreppet "kunnig".

Som figurant måste man kunna läsa hundens beteende på ett korrekt sätt, kunna tolka känslan hunden har, för att agera på ett sätt så att man inte själv blir skadad i en kritisk situation. Kunna agera så att en kritisk situation inte förvärras och helst inte uppstår.

Som testledare gäller detta i ännu högre grad då man har ansvar för såväl hundägaren, figuranten och hunden.

Är det bra att göra BPH innan man har hunden i Avel oavsett ras?

Svar:

Absolut, utan minsta tvivel!

Märker ni någon stor skillnad idag på hundarna jämfört när ni började?

Svar:

När vi startade 2012 fanns en uppdämd efterfrågan bland enskilda hundägare med icke SBK-raser att beskriva sina hundar på BPH. Anmälningar till BPH utgjordes då huvudsakligen av enskilda hundägare till skillnad från idag, när 80-90 % av anmälningar kommer från uppfödare och rasklubbar.

Om det sen finns ett samband mellan detta och att fler av hundarna som deltog i början genomförde BPH än i dag vet jag inte. Jag har en känsla av att fler hundar bryts idag på BPH på grund av rädslor.

Ska man göra BPH även om man bara har en sällskapshund?

Svar:

Alla hundar är förhoppningsvis familje- och sällskapshundar i första hand, även om de sen har en arbetsuppgift också t.ex. jakt i någon form.

BPH är en utmärkt beskrivning för vardagsmentalitet och därmed för alla hundar som lever i vårt samhälle. För att beskriva specifika arbeteegenskaper använder man andra test t.ex. funktionsbeskrivningar, jaktprov eller L-test.

Vem vinner mest på BPH uppfödaren eller hundägaren?

Svar:

Den uppfödare som förstår att tolka resultatredovisningen i Avelsdata korrekt och som använder detta på ett klokt sätt har mest att vinna tror jag.

Vad är bra på halvfiguren. Är det bra om hunden reagerar på den?

Svar:

Halvfiguren är för hunden en helt ny retning den aldrig sett tidigare. Den dyker upp hastigt. Flertalet hundar blir överraskade och visar rädsla av olika grad. Hunden visar här vilka "verktyg" den har i sin "låda" att använda. Den visar sin förmåga att hantera en eventuell rädsla. Avreaktionsförmågan och förmågan att inte belastas av kvarstående rädsla vid förnyade passager. Det är helt "normalt" att "reagera", det är ju avsikten med retningen, viktigare är hur man avreagerar.

Hur har ni kommit fram till just dessa tester på banan?

Svar:

Det finns en lång tradition av mentalbeskrivningar-/tester i Sverige sedan 1940-talet, där man på Arméns hundskola utvärderade hundars lämplighet som tjänstehund för militärt bruk. SBK har sedan 1960-talet haft olika beskrivningar och tester för hundar av bruksraser. Projektgruppen, som tagit fram testretningarna till BPH, har tittat på olika tidigare alternativ och tagit ut det troligtvis bästa sättet att utforma testbatteriet med hänsyn till målgruppen för BPH. Det är en kompromiss, som inte beskriver alla egenskaper, utan syftet med BPH är att det ska vara ett bastest för hundar av alla raser.

Det ska beskriva ärftliga egenskaper som har stark koppling till vardagsbeteende.

Vad är det ni tittar på vid dom olika momenten?

Svar:

Kort sagt tittar vi på beteendeegenskaper hos hunden, som är relevanta i vardagen och med en genetisk bas. Egenskaperna ska dessutom utgöra en del av hundens grundläggande personlighet och vara stabila över tid och mellan liknande situationer. Vi tittar på egenskaper som är typiska för hunden och som har ett prediktionsvärde d.v.s. vi vill kunna förutse hur hunden handlar i framtiden i en i liknande situatioion.

Hur tycker ni en hund ska vara på beskrivningen som är bra hund?

Svar:

Vad som är en "bra hund" kan enbart hundägaren själv avgöra. Det finns inte en hund som passar alla ägare. Raser är olika och ska vara olika.

Om frågan istället blir vad som är bäst egenskaper ur hundens egen synpunkt för att den ska må bra, blir mitt svar att alla hundar bör vara socialt trygga och ha så lite miljörädslor som möjligt, samt kunna avreagera sina rädslor snabbt, gärna kombinerat med en stor nyfikenhet. Nyfikenheten är så helt avgörande för att skaffa sig erfarenheter i livet.

Båstad 2021-06-19 / KL

Beskrivaren Ken

Och

Testledaren Emelie

